

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 września 2015 r. (data prezentaty sądu) wniesionym do Sądu Rejonowego w Białymstoku powódka U. S. wniosła o ustalenie, że oświadczeniem woli z dnia 27.06.2012 r. skutecznie rozwiązała umowę rachunku bankowego nr PL (...) zawartą z pozwanym Bankiem (...) S.A. w W. oraz o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozostając w związku małżeńskim z F. S. i w ustroju wspólności majątkowej, w dniu 26 września 2002 r. zawarła z pozwaną umowę rachunku bankowego nr PL (...). Powódka rozwiodła się z mężem prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 27 września 2007 r., sygn. akt I C 1621/07. Po rozwiązaniu małżeństwa F. S. popadł w długi, przez co rachunek ten został zajęty przez organy egzekucyjne. Egzekucje są prowadzone bezskutecznie do dnia dzisiejszego. Od 2008 r. rachunek ten jest przez powódkę nieużywany. Nie chcąc ponosić stałych i zbędnych kosztów prowadzenia go, U. S. dnia 27.06.2012 r. złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Pozwana jednak odmówiła, twierdząc że zajęcie hipotecznej wierzytelności dłużnika F. S. uniemożliwia rozwiązanie umowy rachunku. Stąd powódka wytoczyła niniejsze powództwo, uznając że umowa o prowadzenie rachunku bankowego powinna nadawać się do rozwiązania, nie może być zawarta na wieczne czasy i zależeć od działań lub zaniechań wierzyciela dłużnika F. S., na zlecenie którego działa komornik sądowy. Wskazała, że posiada ważny interes prawny w stwierdzeniu przez Sąd, czy słusznie złożyła oświadczenie o rozwiązaniu umowy za wypowiedzeniem albowiem jest zobowiązana do ponoszenia na rzecz pozwanej opłat i prowizji za prowadzenie rachunku z którego nie korzysta. W zakresie posiadania interesu prawnego powołała się na orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego, wskazując, iż interes prawny powoda może wyrażać się w prawie do usunięcia stanu niepewności co do tego, czy jego działania w postaci odstąpienia od zawartych umów odniosły skutek w postaci unicestwienia tych umów, czy też nadal one wiążą. (pозew – k. 2-6).

W odpowiedzi na pozew Bank (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania. Pozwany podniósł też zarzut niewłaściwości Sądu.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że powódka wraz z byłym mężem zawarli umowę przedmiotowego rachunku bankowego oraz że jest ono przedmiotem aktywnych zajęć w toku szeregu prowadzonych postępowań egzekucyjnych. Pierwsze zajęcie dokonane zostało 12 marca 2010 r., a drugie 7 kwietnia 2012 r. Pozwany stał na stanowisku, że z treści art. 893 k.p.c. w zw. z art. 887 k.p.c. wynika, że z chwilą skutecznego zajęcia rachunku bankowego przez organ egzekucyjny, powódka utraciła możliwość skutecznego wypowiedzenia umowy. Powoływał się przy tym na stanowisko doktryny oraz orzecznictwo. Ponadto możliwość wypowiedzenia umowy przez powódkę została wyłączona mocą § 66 ust. 14 regulaminu otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Banku (...) S.A. wprowadzonego zarządzeniem z dnia 18 maja 2012 r. Wskazywał, że pierwsze zajęcie zostało dokonane przed złożeniem przez powódkę pisma z dnia 27 czerwca 2012 roku, którym zamierzała wypowiedzieć umowę rachunku bankowego. Nie można uznać, by oświadczenie powódki z dnia 27 czerwca 2012 r. wywołało skutek wypowiedzenia umowy, gdyż wierzyciel wstąpił i przejął wszelkie prawa i obowiązki dotyczące umowy spornego rachunku. W ocenie pozwanego umowa nie może zostać rozwiązana w trybie art. 730 k.c. gdyż rachunek został zajęty, przez co powódka utraciła możliwość wypowiedzenia umowy. Nadto pozwany podniósł, że pismo z dnia 27.06.2012 r. nie jest wypowiedzeniem umowy, gdyż pismo to nie zawiera wyraźnie takiego żądania oraz powódka nie wskazała w nim ani daty ani nazwy umowy. (odpowiedź na pozew – k. 34-45).

Postanowieniem z dnia 15 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku uznał się niewłaściwym miejscowo i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w W.. (postanowienie – k. 83).

W toku postępowania przed tutejszym Sądem strony podtrzymały swoje stanowiska. Pełnomocnik powódki wykazywał, iż § 66 ust. 14 regulaminu pozwanej jest klauzulą abuzywną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., gdyż ogranicza wolę stron umowy w zakresie jej wypowiedzenia.

Pełnomocnik pozwanej podnosił, że postanowienie regulaminu jest implementacją powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zatem nie można go uznać za abuzywne. (protokół rozprawy – k. 173).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na wniosek U. S., dnia 26 września 2002 r. małżeństwo U. S. i F. S. zawarli z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę rachunku U.. Mocą tej umowy otworzony został wspólny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy o nr PL (...). Składając wniosek U. S. oświadczyła, że zapoznała się z regulaminem otwierania i prowadzenia bankowych rachunków oszczędnościowych w (...) Bank (...) S.A. stanowiącymi integralną część umowy i wyraziła zgodę na warunki w niej określone. Nadto przy zawarciu umowy U. S. i F. S. oświadczyli, że otrzymali i zapoznali się z regulaminem otwierania i prowadzenia rachunków bankowych w (...) Banku (...) S.A. dla osób fizycznych oraz regulaminem rachunku U. prowadzonego w (...) Banku (...) S.A. stanowiącymi integralną część niniejszej umowy i wyrazili zgodę na warunki tam określone.

Dowód: kserokopia wniosku z dnia 06.08.2002 r.; poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy rachunku – k. 17; kserokopia regulaminu otwierania i prowadzenia bankowych rachunków oszczędnościowych w (...) Bank (...) S.A. – k. 66-68.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 27 września 2007 r., sygn. akt I C 1621/07 małżeństwo U. S. i F. S. zostało rozwiązane przez rozwód. Orzeczenie to stało się prawomocne z dniem 18 października 2007 r.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia wyroku – k. 24-25.

W związku z prowadzonym przeciwko F. S. postępowaniem egzekucyjnym dniu 12 marca 2010 roku powyższy rachunek bankowy został po raz pierwszy zajęty przez (...) Oddział w B. a po raz drugi w dniu 7 kwietnia 2012 roku. Następnie, z uwagi na dalsze postępowania egzekucyjne prowadzone co do dłużnika F. S. rachunek uległ dalszym zajęciom komorniczym .

Dowód : bezsporne, akta postępowania egzekucyjnych dołączonych do akt niniejszej sprawy .

Dnia 26 maja 2012 r. wszedł w życie regulamin ogólny otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Banku (...) S.A. Zgodnie z § 66 pkt 14 tego regulaminu, posiadacz rachunku nie może wypowiedzieć umowy rachunku bankowego, ani zmienić stron umowy rachunku bankowego po stronie posiadaczy rachunku wspólnego, w trakcie skutecznego zajęcia rachunku bankowego. Regulamin ten ma zastosowanie do wiążącej strony umowy. Regulamin został sporządzony w formie wzorca, jego postanowienia nie były indywidualnie uzgadniane z powódką.

Dowód: bezsporne , regulamin ogólny otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w Banku (...) S.A. – k. 73-77.

Pismem datowanym na dzień 27 czerwca 2012 r. U. S. zwróciła się do pozwanego z prośbą o zamknięcie rachunku o nr (...), którego była współwłaścicielem. Powoływała się na chęć zamknięcia rachunku lub innej formy wyłączenia jej ze współwłasności. Podnosiła, że czynności komornicze podejmowane na rachunku dotyczą tylko F. S., powstały po rozwodzie i nie ma z nimi nic wspólnego. Nadto powoływała się na konieczność comiesięcznego płacenia prowizji, wynoszącej rocznie około 600 złotych. Pismo to wpłynęło do pozwanego w dniu 28 czerwca 2012 roku.

Pismem z dnia 3 lipca 2012 r. pozwany odmówił zamknięcia rachunku. Wskazał, że w przypadku skutecznego zajęcia rachunku bankowego jako posiadacz bądź współposiadacz nie można odstąpić od rachunku czy też wypowiedzieć umowy rachunku bankowego, gdyż wierzyciel przejmuje prawa i obowiązki posiadacza rachunku wynikające z posiadania rachunku, w szczególności związane z możliwością rozwiązania rachunku lub jego przekształcenia.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 27.06.2012 r. – k. 26; poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 03.07.2012 r. – k. 27-28.

Na dzień 3 lipca 2015 r. saldo na niniejszym rachunku wynosiło – 2.995,01 zł. Do chwili obecnej rachunek zajęty jest przez szereg organów egzekucyjnych.

Powódka nigdy nie była i nie jest dłużnikiem, przeciwko któremu toczyłoby się jakiegokolwiek postępowanie egzekucyjne w toku którego dokonano zajęcia powyższego rachunku bankowego.

Dowód: bezsporne, poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia wyciągu z rachunku bankowego – k. 31-32.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów i kserokopii dokumentów złożonych przez strony postępowania. W ocenie Sądu dowody te, w zakresie w jakim stanowiły podstawę poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych, tworzą zasadniczo spójny i niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to zasługujący na wiarę materiał dowodowy. Stwierdzić należy, że żadna ze stron, co do zasady, nie poddawała w wątpliwość ich wiarygodności i mocy dowodowej, a również i Sąd nie dopatrywał się w nich niczego, co uzasadniałoby powzięcie wątpliwości w tym zakresie z urzędu.

Wskazać należy również, iż okoliczności bezsporne w ogóle nie wymagały wykazywania ich prawdziwości za pomocą dowodów zgodnie z treścią art. 229 - 230 k.p.c. albowiem zostały przez strony wprost przyznane, bądź też nie zostały zaprzeczone, co zostało przez Sąd ocenione na zasadzie przywołanych przepisów. W realiach niniejszej sprawy spór między stronami nie dotyczył kwestii faktycznych ale prawnych, związanych z prawną możliwością rozwiązania przez powódkę umowy zajętego rachunku bankowego w toku postępowania egzekucyjnego.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu powódka pismem z dnia 27 czerwca 2012 r. skutecznie wypowiedziała pozwanemu umowę rachunku bankowego, a zatem zawarta pomiędzy stronami w dniu 26 września 2002 r. umowa została rozwiązana.

Po pierwsze Sąd nie podzielił argumentu strony pozwanej, iż w niniejszym stanie faktycznym znajdzie zastosowanie art. 893 k.p.c. w zw. z art. 887 k.p.c., zgodnie z którymi w sytuacji zajęcia rachunku bankowego dłużnik w stosunku do wierzyciela pozbawiony jest możliwości skutecznej dyspozycji odnośnie do tego rachunku. Jakkolwiek prawdą jest, że zasadniczo w sytuacji zajęcia komorniczego wierzyciel wchodzi w prawa posiadacza rachunku, a tym samym posiadacz rachunku – dłużnik nie ma możliwości wypowiedzenia umowy rachunku, to jednak zauważyć należy, że w niniejszym stanie faktycznym **U. S. co prawda jest posiadaczem rachunku, lecz nie jest dłużnikiem.** Tymczasem z mocy zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa dłużnika. Na podstawie powyższych przepisów nie ma możliwości rozwiązania umowy rachunku jedynie posiadacz rachunku – dłużnik czyli F. S., a nie powódka. Powoływane przez pozwanego orzecznictwo nie przystaje do realiów niniejszej sprawy, gdyż nie dotyczy ani rachunku wspólnego ani sytuacji, kiedy umowę rachunku zamierza rozwiązać strona umowy, która nie jest dłużnikiem.

Nadto należy zwrócić uwagę na treść przepisu art. 891¹ k.p.c., gdzie uregulowana została sytuacja, w której dłużnikiem jest tylko jeden ze współposiadaczy rachunku wspólnego. Zgodnie z tym przepisem zasadniczo na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi można zająć wierzytelność z rachunku wspólnego prowadzonego dla dłużnika i osób trzecich, z tym, że dalsze czynności egzekucyjne prowadzone są do udziału przypadającego dłużnikowi w rachunku wspólnym stosownie do treści umowy rachunku bankowego. W razie jeżeli umowa nie określa udziału w rachunku wspólnym albo gdy dłużnik nie przedłoży umowy, domniemywa się, że udziały są równe. Po ustaleniu udziału dłużnika zwalnia się pozostałe udziały od egzekucji. Zdaniem A. S. (Komentarz do art.891(1) Kodeksu postępowania cywilnego, opublikowany w systemie informacji LEX, 2012 r.), które to stanowisko tutejszy Sąd podziela, w razie wypowiedzenia umowy rachunku wspólnego przez jednego ze współposiadaczy w trakcie egzekucji umowa ulega rozwiązaniu z upływem terminu wypowiedzenia. Wówczas zajęcie rachunku bankowego

przekształca się w zajęcie wierzytelności o wypłatę środków pieniężnych po rozwiązaniu umowy. Wierzytelność ta winna odpowiadać ustalonemu udziałowi w rachunku wspólnym. Sytuacja ta jest korzystna dla współposiadaczy nieobjętych egzekucją, bo współposiadacz, którego egzekucja dotyczy, nie ma dostępu do ich udziałów w rachunku wspólnym i nie może złożyć dyspozycji w zakresie pozostałych udziałów.

Treść powyższego przepisu, w ocenie Sądu oznacza, **że ustawodawca dążył do ochrony praw posiadacza rachunku wspólnego, który nie jest dłużnikiem, w razie zajęcia komorniczego**. W przypadku rachunku wspólnego wierzyciel może egzekwować jedynie z udziału przypadającego dłużnikowi a nie ze wszystkich środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Tym samym należy sądzić, że ustawodawca chciał chronić prawa współposiadaczy rachunków bankowych, którzy nie są dłużnikami. Ustawodawca wprowadzając regulację art. 891¹ § 1 k.p.c. **widział różnicę pomiędzy sytuacją współposiadacza rachunku wspólnego - dłużnika z sytuacją prawną współposiadacza, przeciwko któremu nie toczy się postępowanie egzekucyjne**.

Tymczasem w sprawie bezspornym było, że U. S. i dłużnik F. S. prawomocnie rozwiedli się w 18 października 2007 r. Z tą datą ustała też ich ustawowa wspólność majątkowa. Pierwsze zajęcia komornicze na przedmiotowym rachunku pojawiło się w 2010 r., zatem niemal 3 lata po rozwodzie powódki z F. S.. Oczywistym jest zatem i jednocześnie niekwestionowanym przez stronę pozwaną, że U. S. nie odpowiada za długi swojego byłego męża i nie jest w żaden sposób związana z zajęciami komorniczymi F. S.. **Skoro więc powódka nie jest dłużnikiem, to nie mogą w stosunku do niej znaleźć zastosowania przepisy, na które powołuje się strona pozwana**. O czym była już mowa powyżej, ustawodawca różnicuje sytuację współposiadacza rachunku dłużnika i współposiadacza osoby trzeciej, chroniąc prawa i interesy nie-dłużnika. Tym samym żaden powszechnie obowiązujący przepis prawa nie stał na przeszkodzie by rozwiązać stosunek prawny łączący powódkę z pozwaną.

Zgodnie z art. 730 k.c. rozwiązanie umowy rachunku bankowego zawartej na czas nieoznaczony może nastąpić w każdym czasie wskutek wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron; jednakże bank może wypowiedzieć taką umowę tylko z ważnych powodów. Przepis ten nie może być wolą stron wyłączony, jak też nie można ograniczyć prawa posiadacza rachunku do wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieoznaczony (L. Ogiegło (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2011, s. 640, Elżbieta Niezbecka, Komentarz do art.730 Kodeksu cywilnego).

W myśl art. 51a ustawy Prawo bankowe w przypadku rachunku wspólnego prowadzonego dla osób fizycznych, o ile umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej:

- 1) każdy ze współposiadaczy rachunku może dysponować samodzielnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku;
- 2) każdy ze współposiadaczy rachunku może w każdym czasie wypowiedzieć umowę ze skutkiem dla pozostałych współposiadaczy.

Przewidziana w nim zasada, że każdy ze współposiadaczy może w każdym czasie wypowiedzieć umowę ze skutkiem dla pozostałych współposiadaczy, może zostać zmodyfikowana umownie, w szczególności przez ograniczenie skutku wypowiedzenia umowy do współposiadacza wypowiadającego (tak: Zbigniew Ofiarski, Komentarz do art. 51a ustawy Prawo bankowe). W ocenie Sądu stwierdzenie „o ile umowa nie stanowi inaczej” dotyczy sytuacji skuteczności wypowiedzenia przez każdego z posiadaczy **względem pozostałych**, a nie skuteczności wypowiedzenia rachunku bankowego w ogóle. Mocą postanowienia umownego nie można bowiem wyłączyć możliwości wypowiedzenia umowy rachunku bankowego, gdyż byłoby to sprzeczne z art. 730 k.c.

Tymczasem § 66 ust. 14 regulaminu (stanowiącego integralną część umowy) na który powołuje się strona pozwana stanowi, że posiadacz rachunku nie może wypowiedzieć umowy rachunku bankowego, ani zmienić stron umowy rachunku bankowego po stronie posiadaczy rachunku wspólnego, w trakcie skutecznego zajęcia rachunku bankowego.

W ocenie Sądu, z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter art. 730 k.c., tę regulację pozwanej można uznać za nieważną w trybie art. 58§3 kc.

Nawet jeśli przyjąć iż nie zachodzi w tym zakresie nieważność umowy, to z całą pewnością, w ocenie Sądu, **postanowienie regulaminu (§66 pkt. 14)w ocenie Sądu spełnia wszelkie cechy postanowienia abuzywnego w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., gdyż ogranicza posiadaczowi rachunku prawo do wypowiedzenia umowy. Z tych względów, nie wiąże powódki w niniejszej sprawie.**

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 3 powyższego przepisu stanowi z kolei, że nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Powódka zawierając umowę ze stroną pozwaną, występowała w roli konsumenta. Zawarła ją jako osoba fizyczna, dokonując czynności prawnej, której adresatem oświadczenia woli była strona pozwana – przedsiębiorca. Taka pozycja powoda jako strony umowy wymaga, przy założeniu znacznie silniejszej pozycji ekonomicznej oraz społecznej i organizacyjnej przedsiębiorcy, zapewnienie mu jako konsumentowi równorzędności materialnej, rzeczywistej, dającej jej niezbędne „wyprzedzenie” w relacjach z przedsiębiorcą. Konieczność takiej regulacji wynika bezpośrednio z art. 76 Konstytucji RP, nakładającego na władze publiczne obowiązek ochrony konsumentów, m.in. przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Uregulowanie zawarte w art. 385¹ k.c. odnosi się do niedozwolonych postanowień umownych zamieszczonych w umowach zawieranych z konsumentami. Przedmiotem ochrony są interesy wszystkich aktualnych lub potencjalnych klientów, do których wzorzec zawierający postanowienia niedozwolone ma zastosowanie lub którzy mogliby zostać związani treścią takiego wzorca (tak wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie z 24 września 2010 r., VI ACA 117/10, GP 2010, Nr 247; ponadto wyrok z 18 listopada 2013 r., VI ACA 699/13, L.; z 24 kwietnia 2013 r., I ACA 1433/12, L.).

Umowy te zgodnie z art. 385¹ k.c. podlegają kontroli pod względem zgodności z dobrymi obyczajami oraz interesami konsumentów. Postanowienia umów sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszające interesy konsumenta nie wiążą go. W myśl art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść. Klauzulę generalną zawartą w art. 385¹ k.c. uzupełnia przykładowa lista „niedozwolonych postanowień umownych” zamieszczona w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule, które uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami i zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka między stronami, prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Chodzi tu o takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta), z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym (trudniejszym) położeniu. Zamieszczenie w umowie któregoś z postanowień objętych wyliczeniem znacząco ułatwia wykazanie, że wypełnia ono przesłanki „niedozwolonego postanowienia umownego”. **Wśród przykładowej listy wskazano, iż niedozwolone są postanowienia umowne , które pozbawiają wyłącznie konsumenta uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;**

Art. 385³ k.c. ustanawia domniemanie, że klauzula umowna o określonej treści jest „zakazaniem postanowieniem umownym”. To „domniemanie” działa „w razie wątpliwości”, a zatem wówczas, gdy pojawią się wątpliwości co do tego, czy dopuszczalne jest posłużenie się określoną klauzulą w obrocie. Wątpliwości te należy przesądzić, z mocy art. 385³ k.c., na rzecz uznania danego postanowienia za niedozwolone. W innych przypadkach przedsiębiorca musi wykazać, że wprowadzona do umowy klauzula, chociaż o „niedozwolonym” brzmieniu, nie kształtuje praw (obowiązków)

konsumenta „w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy”. Strona, kwestionując klauzulę wzorca, nie musi jednocześnie przyporządkować jej do jednej z klauzul objętej wyliczeniem. W tym zakresie odpowiedniej kwalifikacji dokonuje Sąd.

Niedozwolone świadczenia umowne nie dotyczą głównych świadczeń stron. Wskazać w tym miejscu należy, że ustawodawca nie określił, co znaczy sformułowanie „główne świadczenia stron”. Należy jednak wskazać, że przepis ma na względzie essentialia negotii umowy, a więc takie jej elementy konstrukcyjne, bez których uzgodnienia nie doszłoby do zawarcia umowy. Innymi słowy chodzi o klauzule regulujące świadczenia typowe dla danego stosunku prawnego, stanowiące te jego elementy, które konstytuują istotę danego porozumienia. Wykładnia tego elementu normy prawnej nie może pomijać skutków uznania danego postanowienia za niedozwolone, opisanego w art. 385¹ § 2 k.c. Chodzi o uniknięcie sytuacji, gdy eliminacja danego postanowienia umownego prowadzi do sytuacji, w której, z perspektywy interesów stron umowy, dane porozumienie traci cel, który miał przyświecać jego zawarciu.

Umowa rachunku bankowego jest umową nazwaną, do której zastosowanie mają przepisy znajdujące się w tytule XX księgi trzeciej Kodeksu cywilnego oraz przepisy zawarte w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1988 j.t.). Umowa rachunku bankowego ma charakter umowy konsensualnej, zobowiązującej, jednakże nie jest umową wzajemną, a zatem umową, w której świadczenia stron stanowią ekonomiczne odpowiedniki, są świadczeniami ekwiwalentnymi. Umowa rachunku bankowego jest czynnością prawną dwustronną, tj. należy do umów, w których obowiązek świadczenia ciąży na obu stronach umowy, a zatem każda ze stron jest w tym stosunku prawnym zarówno wierzycielem, jak i dłużnikiem. Stronami analizowanej umowy są bank i posiadacz rachunku. Zgodnie z treścią art. 725 k.c. przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Bank może obracać czasowo wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym z obowiązkiem ich zwrotu w całości lub w części na każde żądanie, chyba że umowa uzależnia obowiązek zwrotu od wypowiedzenia (art. 726 k.c.).

Z pewnością zastrzeżenie o niedopuszczalności rozwiązania rachunku bankowego przez posiadacza rachunku (nie-dłużnika) w sytuacji zajęcia komorniczego nie stanowi elementu bez którego stosunek pomiędzy stronami nie mógłby zaistnieć czyli nie stanowi ono essentialia negotii umowy. Na tle przedstawionego do oceny stosunku prawnego takimi postanowieniami jest ze strony pozwanej przechowywanie środków pieniężnych posiadacza rachunku oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na zlecenie posiadacza rachunku rozliczeń pieniężnych. Postanowienie regulaminu nie dotyczy żadnej z tej kwestii. Nadto postanowienie to nie dotyczy w ogóle świadczenia, a tylko główne świadczenia stron, nie mogą zostać uznane za abuzywne.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia została przez ustawodawcę bliżej określona w przepisie art. 385¹ § 3 k.c., który nakazuje uznać za nieuzgodnione indywidualnie „te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu”. W piśmiennictwie przyjmuje się, że nie są postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi klauzule sporządzone z wyprzedzeniem, w sytuacji gdy konsument nie miał wpływu na ich treść, nawet jeżeli są one zawarte we wzorcu. Również przyjmuje się, że wiedza kontrahenta o istnieniu klauzul nienegocjowanych czy też możliwość zapoznania się z nimi przed zawarciem umowy i nawet zrozumienie ich treści nie stanowią okoliczności wyłączającej uznanie tych klauzul za narzucone - kryterium istotnym jest tu bowiem możliwość wpływania, oddziaływania na kształtowanie ich treści. W konsekwencji postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą tylko takie, które były w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez samego konsumenta (A. Rzetecka – Gil, Kodeks cywilny. Komentarz do art. 385¹. Zobowiązania – część ogólna, LEX 2011).

W rozpatrywanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, iż między powódką a pozwaną doszło do uzgodnienia treści § 66 pkt 14 regulaminu, tym bardziej, że wszedł on w życie niemal 10 lat po zawarciu pomiędzy stronami umowy rachunku bankowego. U. S. nie kwestionowała, że regulamin ten został jej prawidłowo doręczony i przez to stał się dla niej wiążący. Jednakże w żaden sposób nie można przyjąć, iż takie postanowienie zostało z nią uzgodnione

indywidualnie czy że miała ona jakikolwiek wpływ na jego treść. Stanowiska tego nie zwalczała strona pozwana, na której ewentualnie w tym względzie spoczywał ciężar dowodu (art. 385¹ § 4 k.c.). Był to gotowy wzór, który zapewne przedstawiony został w identycznym brzmieniu bardzo wielu klientom banku. **Nie była sporna w niniejszym postępowaniu okoliczność, że postanowienia przedmiotowego regulaminu nie były z powódką indywidualnie uzgadniane.**

Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka. "Dobre obyczaje", to reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące choćby niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt VI ACa 12/15).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. "rażące naruszenie interesów konsumenta" oznacza **nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.** Obie, wskazane w tym przepisie, formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/04).

W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, że postanowienie § 66 pkt 14 regulaminu kształtuje prawa i obowiązki posiadacza rachunku w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, a w szczególności jego interes ekonomiczny. W niniejszej sprawie powódka de facto pozbawiona jest możliwości rozwiązania zawartej z pozwaną umowy do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego toczącego się przeciwko obcej obecnie dla niej osobie (nie będącej rodziną) – byłego męża. W konsekwencji przez cały czas toczącego się (bez jej udziału) postępowania egzekucyjnego zmuszana jest ona do ponoszenia opłat z tytułu prowadzenia przedmiotowego rachunku, pomimo iż rachunek ten jest przez nią od wielu lat zupełnie nieużywany i jest jej zupełnie zbędny. Powódka nie miała żadnego związku z dokonanym na tym rachunku zajęciem komorniczym i nie ma żadnego wpływu na to, kiedy postępowanie egzekucyjne przeciwko jej byłemu mężowi zostanie zakończone. **Tym samym poprzez § 66 pkt 14 regulaminu dochodzi do dysproporcji pomiędzy stronami umowy rachunku bankowego.** U. S. zobowiązana jest bowiem do ponoszenia opłat, pomimo iż nie jest zainteresowana otrzymaniem z tego tytułu świadczenia wzajemnego. Nie istnieje zasada równości w tym zakresie. Gdyby nie zawarte w regulaminie postanowienie umowne, sytuacja powódki byłaby zdecydowanie lepsza, gdyż żaden przepis prawa nie stoi na przeszkodzie by rozwiązała zawartą wcześniej umowę.

Zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki do tego, by § 66 pkt 14 regulaminu uznać za abuzywny, a zatem niewiążący względem powódki. Tym samym wbrew twierdzeniom strony pozwanej ani powszechnie obowiązujący przepis prawa ani postanowienie umowne nie stoi na przeszkodzie dla zrealizowania przez powódkę jej prawa wynikającego z art. 730 k.c. tj. prawa do wypowiedzenia umowy rachunku bankowego.

U. S. pismem z dnia 27 czerwca 2012 r. z uprawnienia wynikającego z art. 730 k.c. skorzystała, wyraźnie prosząc „o zamknięcie rachunku nr (...) lub inną formę wyłączenia jej ze współwłasności”. Wbrew twierdzeniom pozwanego banku pismo to stanowiło wypowiedzenie umowy, w sposób jasny wynika z niego bowiem intencja posiadacza rachunku do zakończenia obowiązywania zawartej wcześniej umowy. Należy przy tym zauważyć, że intencję tę prawidłowo odczytał zarówno pracownik pozwanego banku, który pismem z dnia 3 lipca 2012 r. odmówił zamknięcia rachunku jak i sama strona pozwana, która w odpowiedzi na pozew pismo to określa jako pismo, którym powódka zamierzała wypowiedzieć umowę czy też pismo „w którym powódka złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu spornej umowy rachunku bankowego”. Pomimo iż powódka w piśmie z dnia 27 czerwca 2012 r. nie określiła daty i

nazwy umowy jaką zamierza wypowiedzieć, to nikt nie miał wątpliwości co do tego o którą umowę chodzi. U. S. zidentyfikowała bowiem zawartą umowę w sposób dostateczny, poprzez wskazanie numeru rachunku bankowego, o którego zamknięcie prosiła. Dla każdego człowieka intencja powódki wyrażona w piśmie z 27 czerwca 2012 r. była zrozumiała, zatem Sąd uznał, że pismo to stanowiło wypowiedzenie umowy i tym samym zawarta pomiędzy stronami w dniu 26 września 2002 r. umowa wspólnego rachunku bankowego nr (...) została rozwiązana. Sąd miał przy tym na względzie, że umowa powinna zostać rozwiązana wraz z upływem terminu wypowiedzenia, jednakże ustalenie dokładnej daty rozwiązania umowy nie stanowiło żądania stron i nie było przedmiotem procesu a orzeczenie w tym zakresie byłoby orzekaniem ponad żądanie.

Reasumując, wobec uznania, że na przeszkodzie wypowiedzenia umowy nie stał żaden przepis prawa, zaś § 66 pkt 14 regulaminu wypełniał wszelkie przesłanki by uznać go za niedozwolone postanowienie umowne, Sąd uznał, że powódka miała prawo wypowiedzenia umowy na podstawie art. 730 k.c. Stąd też Sąd ustalił, że U. S. oświadczeniem sporządzonym w dniu 27 czerwca 2012 r. które wpłynęło do pozwanej w dniu 28 czerwca 2012 r. rozwiązała umowę wspólnego rachunku bankowego nr (...) zawartą z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 26 września 2002 r. (pkt I sentencji wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II wyroku, zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., mając na względzie iż powód ostatecznie wygrał proces w całości, jednakże nieuwzględnione zostało jego zażalenie na postanowienie o przekazaniu sprawy według właściwości. Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się w niniejszej sprawie: wynagrodzenie jego pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 60 zł, ustalone zgodnie z przepisem § 6 pkt 1 obowiązującego w dacie wniesienia pozwu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 zł. Pozwany wygrał natomiast postępowanie zażaleniowe, zatem z tego tytułu należy mu się na podstawie § 12 ust. 2 pkt 1 powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 60 zł. Tym samym powodowi należał się częściowy zwrot kosztów postępowania w wysokości 47 zł.

Ze względu na powyższe motywy, orzeczono jak w sentencji.